

Nadaljevanje z 11. strani

mi delavci pogovarjati o teh stvareh. To je celoten proces, ki ga ne bo moč izvesti čez noč in bo zahteval še ogromno naporov, tako na eni, kot tudi na drugi strani. Mladi ne smemo čakati, da se bodo spremenili pedagogi in da bodo pričeli drugače delati z nami, da nas bodo imeli za subjekt vzgojno izobraževalnega procesa, ampak moramo sočasno delovati.

MAKOVEC: No, ob tem bi še enkrat omenil učence v gospodarstvu in medicinske sestre. Ne bi smeli toliko težiti za tem, da spremenimo stare ljudi, gre za to, da se mi sami vzgajamo tako kot si ti malo prej govorila.

Pogovarjal sem se z mlado medicinsko sestro o problemu srednje medicinske šole, kjer so morale učence opravljati na praksi dokaj nečedna opravila in jih niso obravnavali ravno preveč prijazno. Kasneje sem se pogovarjal z medicinsko sestro, ki je bila že v službi in sem jo vprašal, če je to res. Odgovorila mi je pritrdilno. Ko sem ji omenil, da je sama mlada in da ima do predpostavljene veliko kritičnih pripomb, do mlajših pa ima prav tako nemogoč odnos, mi je odgovorila: Veš, tudi sama sem šla skozi to, zakaj pa ona ne bi šla?

Enako je potem tudi z učenci v gospodarstvu in v trgovini in povsod drugje. Ne vem, zakaj bi moral mladi človek imeti enako nepravilen odnos do mlajšega, če pa se zaveda, kako nepravilno so ravnali z njim. Prizadevati si mora, da bo sam boljši. Tu vidim bistvo tega vprašanja. Res ne gre toliko za spreminjanje starejše kadra.

DOGOVORI: To je tisto, učimo se na napakah, je pa tudi res, da se lahko tudi na tujih, ni vedno nujno, da so to naše lastne.

MAKOVEC: Popolnoma jasno in popolnoma resnično.

Idejna enotnost na papirju

DOGOVORI: Če se strinjate, bi potem s tem vprašanjem zaključili in gremo naprej. 9. kongres ZSMS v nobenem primeru ni bil kongres formalnega združevanja, po našem mnenju je pomenil določen mejnik v delovanju zveze mladine. To je bil kongres menja-

nja vsebine dela vseh, ki jih danes ZSMS združuje in sicer na osnovi kritičnih analiz stanja v mladinski organizaciji pred in po 21. seji predsedstva ZKJ in po 29. seji predsedstva CK ZKS.

Ena izmed osnovnih nalog, ki jih je izpostavil deveti kongres ZSMS v Moravcih je vzpostavljanje tesne medsebojne povezanosti z vsemi družbenimi organizacijami, ki vključujejo mlade, saj to ZSM kljub nekaterim uspehom še do danes ni uspelo. Kako se boste te naloge lotili denimo v vaši organizaciji?

MAKOVEC: Mislim, da bomo tu imeli še hude težave. Ne smemo si delati prav nobenih utvar, da smo s tem kongresom premagali vse težave in torej mlado generacijo. Dosegli smo idejno enotnost vendar bolj v dokumentih. Vendar bomo morali marsikaj premagati, če bomo hoteli stvari izpeljati tako kot želimo.

Ena komponenta je dejansko idejni vpliv, in mislim, da je bil idejni vpliv že do sedaj zagotovljen tudi kar zadeva tabornike. Mislim, da so tam notri že tudi do sedaj delovali komunisti. Toda, preverjene informacije kažejo, da je bilo tudi določenega vrivanja tujih ideologij, predvsem cerkve! Mislim, da ta idejni vpliv ni vse, kar bi morali mi storiti.

Mislim, da gre pri tej stvari bolj za spremembo nekaterih družbenih navad organiziranja določenih organizacij. Priznati moramo, da so taborniki bili resnično dobra organizacija, vendar prepuščeni sami sebi, tako kar zadeva kadrovske zasedbe kakor tudi in predvsem s finančne plati.

In kaj se potem dogaja? Nad taborniškimi odredi, nad specializiranimi organizacijami in nad raznimi krožki so se našli nekateri pošteni ljudje, ki so hoteli pomagati tem koristnim dejavnostim mladine, vendar niso uspeli, ker je to terjalo družbeno, sistemsko rešitev. Vse skupaj se je na koncu sprevrglo v managerstvo, ko so spretni in pomembni »strici« pomagali tem organizacijam in jim preskrbovali denar na vse mogoče, zelo pogosto pa tudi na nemogoče načine. Družba pa je med tem časom pred tem problemom zapirala oči. Vsi smo bili za združevanje, vendar, ko se je bilo treba konkretno pogovarjati o rešitvah problema, smo zapirali oči in rekli, da ni denarja.

Enako je v športu, glasbi, kulturi — dejal bom drzno misel, ne čudim se, da vrsta inteligentov, zlasti kulturnikov, odhaja v klerikalne vode, v nazadnjaške kroge, ki znajo ceniti kulturo drugače kot mi sami in jo tudi materialno ovrednotiti in nuditi materialno bazo za razvoj te kulture. Mi pa smo na to pozabljali. Te stvari bomo morali nujno spremeniti! Treba je najti pota in sredstva ter načine, da se te stvari uredijo in ovrednotijo kot jim gre

ZLAHTIČ: Mislim, da se ravno v kulturi ta problem še posebej kaže. Gre predvsem za vprašanje: inteligenca-neinteligencia. O tej stvari je bilo veliko govora na samem kongresu, še posebej pa se je to videlo pred kongresom, ko sta v bistvu v Sloveniji obstajali dve obliki mladinske organizacije — študentska organizacija in zveza mladine.

Sedaj po kongresu bomo, vsaj tako upam, na določenih toriščih, denimo v občinski konferenci ZSMS Ljubljana-Center, na področju konferenc mladih v izobraževanju prišli do tistih točk ko bo začel inteligentni potencial, če smem tako reči, tega velikega družbenega organizma, organizma mladih, prehajati v samo bazo, da bo teh 15 tisoč slovenskih intelektualcev prehajalo zopet nazaj v tisto osno-

vo, od koder pravzaprav izhaja.

Do sedaj je bilo, kljub vsemu temu, da večina inteligentov izhaja iz najnižjih slojev, delavcev, neposrednih proizvajalcev, to precej drugače. Ne gre samo za to, da je vezan na določen kraj, mora se čutiti pripadnega vsem tistim elementom iz katerih izhaja.

S skupnim pisanjem vseh dokumentov za kongres je bil že storjen velik korak naprej, vendar pa še vedno ne dovolj velik, da bi lahko temu dali vsebinsko osnovo, leta bo vsemu temu sledila šele čez čas. Da pa bomo prišli do tega, po potrebno veliko dela, v vseh pokrajinskih in študentskih klubih ter v raznih specializiranih organizacijah.

Ne papir — delo je merilo

DOGOVORI: Dobro, je morada še kdo, ki bi imel karkoli dodati?

MAKOVEC: Bi pa jaz. Razmišljal smo o nagrajevanju po delu in vrednotenju, družbenem vrednotenju pozicij, ki si jih mladi človek želi pridobiti. Ugotovili smo, da pri nas enostavno ne gre za nagrajevanje po delu, da gre za nagrajevanje po papirju. In ravno v tem, ker ne cenimo dela, temveč papir, vidimo težnjo vsakega mladega, da se vrine med elito študirajočih in takoj, ko dobi tisti papir, postane ovrednoten, ni več važno, kaj dela. Ne uči se zato, da bi svoje znanje kasneje ovrednotil v proizvodnji, temveč da

si pridobi papir (to je diplom).

Ne bi rad zahajal v to, kaj to pomeni. Na to vprašanje bi gledal idejno. Poglejte, mlad človek, vsak, kljub vsemu idealizmu, teži k določenemu materialnemu stanju in za tem, da bi v družbi nekaj pomenil. Ker pa pri nas ni pomembno samo koliko imaš denarja, kapitaliste smo pač izbrisali, pomembnost si pridobi s položajem, tega pa ti prinese papir ne delo in znanje. Zato vsi težijo za dodatnim šolanjem in to ne v šolah, ki bi bile primerne poklicu, s katerim je začel, kar bi bilo normalno, da se strokovno izpopolnjuje. Nihče več noče biti mizar, šolar, ali mojster v kakem drugem poklicu. Vsi hočejo biti nekakšni administratorji, jezikoslovci, ekonomisti, ker si tako bolj cenjen. Tako se nam lahko zgodi, da ne bomo imeli nikogar, ki bi opravljal ta opravila.

Pri vsem tem pa dela ne vrednotimo na marksistični osnovi, vrednotimo papir, kot sem danes že nešteto krat ponovil. To je popolnoma nemarksistično gledanje. O tem sem govoril tudi na kongresu. Iz tega pride potem tisti primer, ko dva delata enako delo, z enako kvalifikacijo, z enakimi predpostavkami, vendar različno kvaliteto, dobita pa enako denarja. To ni prav. Potem se zgodi da marsikdo samoupravljanje razume tako, da namesto, da bi več delal, krepil delovno disciplino — zabušava in se obnaša dema-

goško in med delavci govori: vsega tega so krivi tehnokrati. V bistvu se pa ne dela. To bi morali tudi enkrat za vselej razčistiti.

Razčistili pa bi ravno na podlagi nagrajevanja po delu, kjer bi delavec zelo hitro spoznal, koliko je strokovnjak za podjetje pomemben, ker bi strokovni kader, ki smo ga vsi plačevali, da se je šolal, resnično tudi dokazal svoje strokovno znanje, podjetju pa bi lahko veliko koristil. Potem tudi ni težko plačevati šolanja takemu človeku pa tudi marsikaterim drugim nevsječnostim bi se lahko ognili. Ne bi prihajalo do problemov pri nagrajevanju, ne bi prišlo do vprašanj razponov 1:7 ali podobno. Delavci bi na osnovi dela zagotovo rekli, da zasluži še veliko več, kot toliko, prav je, naj ima. Tega pa danes ne more reči.

DOGOVORI: Čeprav smo ob koncu »zaplavali« daleč stran od zastavljenega vprašanja, menim, da smo vendarle, če že ne domislili nekaterih probleme pa jih vsaj odprli. Tako se bo lahko razprava o stvarih, ki smo jih načeli, nadaljevali v okviru našega predsedstva, v okviru celotne organizacije in še marsikje drugje, kjer so mladi živo zainteresirani za probleme, o katerih smo govorili. Če bi to uspelo, potem menim, da je tudi naš današnji razgovor uspel in izpopolnil svoj namen, kajti vanj nismo šli z iluzijami, da bomo karkoli reševali, želeli smo le nakazati probleme.

RAPORT NAVADNEGA OBČANA

Svobodna menjava dela

Drago uredništvo Dogovorov! Bodite mi zdravi in veseli. Saj ste tudi lahko. Vaš Vene je židane volje in zdrav kakor riba. Kako tudi ne bi bil, ko pa mu gre to jesen vse kakor po loju. Da, da, tovariši novinarji, kakor po loju. In to zdaj malo gor, potem malo dol, toda nikoli ravno. A ne pozabite, da je vaš Vene kmečki sin od peta do glave. To pa je to jesen bistveno povedati. Sededa ste uganili, da je tako zaradi bogate jeseni.

Tako sem nekega dne odšel v svojo rojstno vas. Obiskal sem svojega brata, ko so se hruške začele lomiti, jablane pa se pripogibati od bolečin, koliko revice nosijo. Pravim mu: Cyril (tako je mojemu bratu ime), dovoli mi, da oberem tisto frankinjo (mislim na hruško), da jo osvobodim bremena. Tudi tebi bo lažje. To jesen, pa tudi čez poletje in že spomladi si se veliko mučil, pa mislim, da bi bilo prav, ko bi te vsaj na koncu rešil bremen in skrbi. Saj sem vendar tvoj brat. Tega nikoli nisem tajil. Kako tudi bi. To bi bilo sramotno... Cyril me strogo pogleda, potem pa se nasmeje in reče: »Lahko, Vene. Vzemi lestev in na hruško. Kilogram hrušk, ki jih sam nabereš, stane tri dinarje, iz kleti pa štiri.« Zdaj ga jaz pogledam zelo strogo in mu strogo odvrnem: »Saj ne misliš resno, ljubi bratec. Če se ne motim, sva skupaj rasla in skupaj zalivala tisto hruško frankinjo.« Brat se še slajše nasmeji in de: »Rasla in zrasla. Jaz s hruško, ti pa si jo skužil.« Se enkrat mi je zavrela kri. Pomislil sem: niti brat ne misli več kakor brat. Tudi on se je že komercializiral. Kje je

njegova bratska solidarnost. Zato mu pravim: »Dobro, recimo, da je tako, kakor praviš. Toda moj brat si. Torej imaš zavoljo tega tudi dolžnosti. Da pomagaš bratu. In zdaj recimo potrebujem bratovo pomoč. Moje hruške niso rodile. Zato pa cene, bratec, da ti po pravici povem, še preveč. Ob nje se sleherni dan spotaknem, vsak dan me bo dejo v nos. Glej torej, da izpolniš to svojo dolžnost.« Brat pa me zajedljivo pogleda. Pozna me. Ve, da nikoli ne mislim eno, drugo pa govorim, zato mi odgovori: »V redu, Izpolnjujem dolžnosti, toda imam tudi pravice. Moja pravica je na primer, da stopim z bratom v najplemntejši odnos, ki smo ga uvedli tudi v družbi (vidi ga, kako se je ta kmetavz usposobil, si mislim), imenuje pa se — svobodna menjava dela. Torej jaz tebi hruške, ti meni delovni čas. Vse to bomo spremenili v dinarje (uh, pomislim, ko bi naju zdaj šilal naš pokojni očka, kako bi to sprejel), pa bova potem izračunala, koliko dolguješ meni delovnih dni, koliko pa jaz tebi hrušk, jabolk, krompirja, zelja, moke, mesa in mlečnih izdelkov, sploh vsega, kar smo letos pridelali.«

Tako sva tudi storila. Izračunal je, da potrebuje, za obiranje sadja, za zimska dela okoli priprave setev in za setev približno 60 delovnih dni. To spremenim v dinarje, kar je znašalo okoli 6.000 dinarjev. Tedaj mi reče: »Kakor vidiš, mi primanjkuje delovne sile. Ti pa si zdrav kot riba in dobre volje kakor Pavliha. Zakaj ne bi ti pomagal bratu, ko mu je to potrebno.« Nasmejem se in rečem: »Koliko pa je

tō hrušk, jabolk, krompirja, mesa, sira pa tudi vseh tistih litrov žganja in vina ne boš, bratec popil sam.« Vzame svinčnik in začne računati. Ko izračuna, pravi: »Ena frankinja je tvoja, dve jablani, kanadka in jonatan, polovica tiste njive krompirja, na katerem je letos Igor. Tega skuhaš, kakor da je iz masla. Poleg krompirja še dve vrsti zelja. Dal ti bom tudi kad, da ga boš dal kisati. Tisti prašič, ki ima za ušesom črno liso. Do dneva republike bo imel zagotovo sto kilogramov. Rdeča pletenka je polna žganja. Tudi ta je tvoja. Na Martinovo pridi in vzemi sodček, predzadnjega v kleti. Ženi naj se dogovorita, kakšno moko naj ti pošljemo... Pa še nekaj: v imenu bratske sloge in ljubezni ti darujem pet kilogramov orehov (te je spomladi vzel vrag) in tri velike hlebce sira.«

»Dobro, dobro,« porečem. On pa me gleda in doda: »To ni samo dobro zate, marveč odlično zate. Jutri se torej javiš na delo. Delovni dan traja tudi pri meni osem ur.« In tako, dragi Dogovori, že nekaj nedelj svobodno menjavam delo z bratom. Zato vas prosim, da napišete članek o pomenu snage jeseni, da bi se moji varovanci v blokkih, za katere skrbitim, naučili skrbeti za snago in red, ker je njihov »kapetan« Vene na plemenitem poslu — v svobodni menjavi dela. Če boste to storili, ne bo nihče od njih kritiziral, celo če bo v bloku nered, tega pa je veliko, saj centralno gretje skoraj umira, elektrika pa je doživela k. o. Dotlej pa vas lepo pozdravlja vaš veliki prijatelj

HISNIK VENE HORVAT

V KS AJDOVŠČINA IZVOLILI SVET IN PREDSEDNIKA

Prejšnji teden, v četrtek je bil v krajevni skupnosti Ajdovščina sklican zbor delegatov. Na zboru so izvolili svet krajevne skupnosti, ki šteje petnajst članov. Od teh jih je bilo pet po položaju, to so predsedniki družbenopolitičnih organizacij, pet pa občanov, ki bodo vodili različne odbore in komisije. Za predsednika je bil izbran in izvoljen Boštjan Barborič.

Zboru so prisostvovali kot gostje člani delegacije KS, predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in sekretar občinske konference SZDL, Štefan Praznik.

V nadaljevanju so dr. Viktor Damjan, Štefan Praznik in Franc Mekinda, dosedanji predsednik sveta KS, zbranim delegatom predložili tekoče naloge in bodočo usmeritev krajevne skupnosti, kjer mora prevladovati predvsem solidarnostno reševanje vseh zadev, predvsem pa neposredovanje krajevne skupnosti z delovnimi organizacijami na njihovem terenu in koordinirano reševanje skupnih problemov.

M. J.